

Szanowni Państwo,

podsumowując dotychczasowe działania Stowarzyszenia, przekazujemy Państwu kolejny numer naszego biuletynu informacyjnego. W związku z przypadającą w tym roku XV rocznicą funkcjonowania naszej Lokalnej Grupy Działania, a także kończącą się perspektywą unijną 2014-2020, zebraliśmy w całość najważniejsze przedsięwzięcia realizowane przez nasze Stowarzyszenie.

Jak Państwo zauważyli w biuletynie, w ostatnich działaniach Stowarzyszenia nie zabrakło przykładów współdziałania. Realizując kilka projektów - w tym, w zakresie współpracy międzynarodowej - umacniamy się w przekonaniu, że współpraca, będąca podwaliną programu LEADER, jest ważnym czynnikiem rozwoju obszaru, przynoszącym wymierne korzyści dla każdej ze stron.

W ostatnim czasie w ramach projektu CHILD (Children|Health|Immunity|Leisure, Diet) podejmujemy współpracę z naszymi partnerami z GAL Campidano z Sardynii (Włochy) oraz LAG EMORY z Finlandii. Wrześniowa wizyta partnerów w naszym kraju sprzyjała wielu ciekawym spotkaniom i wzajemnej wymianie doświadczeń, o czym mają Państwo możliwość przeczytać w niniejszym biuletynie. Cieszymy się, że projekt ten jest także przyczynkiem do zawiązywania się sieci współpracy nie tylko międzynarodowej, ale także w obrębie podmiotów z naszego terenu. Terenu, który w zakresie edukacji dzieci i młodzieży oraz ich szeroko rozumianego dobrostanu ma wiele do zaoferowania.

foto: archiwum LGD Ziemia Pszczyńska

Koniec roku, jak również wspomniana wyżej końcówka perspektywy unijnej 2014-2020 sprzyjają refleksjom ale także przygotowaniu planów na przyszłość. W ślad za kończącym się okresem programowania, otwierają się bowiem drzwi nowej perspekty-

wy i nowych środków finansowych. Mamy nadzieję, że wspólnie z Państwem otworzymy te drzwi, realizując dalsze projekty i działania, przyczyniające się do rozwoju naszych małych społeczności.

Zapraszamy do lektury!

15 LAT FUNKCJONOWANIA STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „ZIEMIA PSZCZYŃSKA”

20 października 2008 r. to ważna data w historii funkcjonowania naszego LGD – wtedy bowiem nastąpiła formalizacja Stowarzyszenia poprzez wpis do Krajowego Rejestru Sądowego. Od tego czasu Lokalna Grupa Działania „Ziemia Pszczyńska” zaczęła swoją działalność, kontynuowaną do dnia dzisiejszego.

W tym roku przypada zatem okrągła rocznica 15-lecia działalności grupy. To dla nas czas intensywny, pełen wyzwań i wielu możliwości, które dla naszego obszaru otworzyły środki z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

Pierwotny kształt stowarzyszenia opierał się o obszar sześciu gmin z terenu wyłącznie powiatu pszczyńskiego. Na tym obszarze LGD wdrażało swoją pierwszą Lokalną Strategię Rozwoju w ramach unijnej perspektywy finansowej 2007-2013.

foto: archiwum LGD Ziemia Pszczyńska

Dalsze lata działalności LGD to otwarcie się na kolejne gminy sąsiadujące z tym obszarem. Tym samym w roku 2015 rozpoczął się proces rozszerzenia struktur LGD o kolejne gminy członkowskie tj.: Bojszowy, Wiry, Orzesze, Bieruń oraz Ornonto-

foto: archiwum LGD Ziemia Pszczyńska

wice. W okresie wdrażania PROW 2014-2020, LGD realizowała Strategię Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na obszarze 11 gmin, stając się tym samym jedną z największych lokalnych grup działania w województwie śląskim.

Współpraca podejmowana z Jednostkami Samorządu Terytorialnego w tym czasie, to intensywny okres wzajemnego poznawania się i wypracowania mechanizmów współdziałania – które naszym zdaniem udało się uzyskać w stosunkowo krótkim okresie czasu. Zwiększenie zasięgu działania LGD oraz wzrost liczby mieszkańców zamieszkujących ten nowy, rozszerzony obszar znacznie zwiększył potencjał i możliwości oddziaływania LGD w perspektywie finansowej 2014-2020, zachowując w dalszym ciągu spójność terytorialną obszaru, a także - co bardzo istotne – jego spójność historyczną.

Obecnie LGD stoi u progu realizacji trzeciego okresu programowania na lata 2021-2027. Ta nowa perspektywa niesie ze sobą sporo szans i możliwości. Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Ziemia Pszczyńska” będzie finansowana bezpośrednio

przez LGD w ramach następujących Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych (EFSD): Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+). Warto również wspomnieć, iż do dyspozycji podmiotów publicznych działających w strukturze LGD dostępne będą także środki w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).

Aktualnie nasze stowarzyszenie czeka na wyniki oceny strategii, złożonej w czerwcu br. w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego w Katowicach. Dokument ten został wypracowany z naszymi mieszkańcami w drodze wielu spotkań i konsultacji społecznych. Chcąc w jak największym stopniu odpowiedzieć na potrzeby mieszkańców, zostało przeprowadzonych szereg badań ankietowych oraz konsultacji. Odbyły się także fora przedsiębiorców oraz spotkania środowisk oświatowych. Wszystko to pozwoliło nakreślić kierunek działań LGD w nowym okresie programowania na lata 2021-2027.

Nowe wyzwania stojące zatem przed Lokalną Grupą Działania, wdrażającą wielofunduszwą strategię, to kolejny rozdział w działalności naszego Stowarzyszenia, które powołane do życia przed 15 laty, stara się jak najpełniej i wszechstronnie wykorzystywać środki unijne dla rozwoju naszego obszaru a przede wszystkim jego mieszkańców.

foto: archiwum powiat pszczyński

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Pszczyńska” w perspektywie 2014-2020 na realizację działań LEADER dysponowało budżetem **niespełna 30 mln zł.**

Wnioskodawcy w okresie programowania 2014-2020 mogli za pośrednictwem LGD ubiegać się o środki finansowe z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Działania realizowane przez LGD w ramach inicjatywy LEADER kierowane były do osób zamieszkałych bądź prowadzących działalność na obszarze objętym Strategią Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) Stowarzyszenia LGD „Ziemia Pszczyńska” na lata 2016-2023 (gminy: Kobiór, Goczałkowice - Zdrój, Miedźna, Pawłowice, Suszec, Bojszowy, Wyry, Orzesze, Bieruń, Ornonowice oraz Gmina Pszczyna bez miasta Pszczyna).

Pomoc była przyznawana na operacje w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego, rozwoju przedsiębiorczości przez podejmowanie i rozwijanie działalności gospodarczej, wspierania współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą, zachowania dziedzictwa lokalnego oraz rozwoju ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej.

LSR na lata 2016-2023 obejmował 12 przedsięwzięć, realizowanych poprzez wdrażane projekty:

- P1. PRZEDSIĘBIORCZA ZIEMIA PSZCZYŃSKA – DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZE RÓŻNE
- P2. PRZEDSIĘBIORCZA ZIEMIA PSZCZYŃSKA – DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZE – PRODUKTY/USŁUGI LOKALNE
- P3. PRZEDSIĘBIORCZA ZIEMIA PSZCZYŃSKA – RYNKI ZBYTU, SIECI WSPÓŁPRACY, MARKA LOKALNA
- P4. INFRASTRUKTURA AKTYWNEGO WYPOCZYNKU – TURYSTYKA, REKREACJA
- P5. OFERTA AKTYWNEGO WYPOCZYNKU – DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZE
- P6. SIECI AKTYWNEGO WYPOCZYNKU
- P7. SPOŁECZNOŚĆ SIŁĄ ROZWOJU – INTEGRACJA SPOŁECZNA
- P8. SPOŁECZNOŚĆ SIŁĄ RODZINY – WSPARCIE PRZEDSIĘBIORCZE
- P9. KUŹNIA KAPITAŁU LUDZKIEGO I SPOŁECZNEGO
- P10. LOKALNY EKO-BALANS, NOWA ENERGIA, DOBRY KLIMAT
- P11. DZIEDZICTWO LOKALNE ZIEMI PSZCZYŃSKIEJ – ZASOBY MATERIALNE, INFRASTRUKTURA
- P12. DZIEDZICTWO LOKALNE ZIEMI PSZCZYŃSKIEJ – NIEMATERIALNE

Konkursy indywidualne:

dotyczące podejmowania działalności zaowocowały powstaniem **70 nowych firm** na obszarze LSR. Wsparcie uzyskali również istniejący na rynku przedsiębiorcy - zostało podpisanych **50 umów**. Dzięki dotacjom przedsiębiorcy mogli zrealizować planowane inwestycje, utworzyli także **ok. 170 nowych miejsc pracy**. Łącznie kwota podpisanych umów w ramach przedsiębiorczości wynosi **niespełna 13 mln zł**. Wiele z tych projektów cechowało się wysokim poziomem innowacyjności, bądź stanowiło istotny element oferty usług, zwłaszcza społecznych, dla mieszkańców obszaru. Beneficjenci (głównie jednostki samorządu terytorialnego) realizowali również projekty niekomercyjne w obszarze ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej - powstało około **50 takich obiektów** na kwotę **ponad 6 mln zł**. Organizacje pozarządowe realizowały z kolei projekty budujące kapitał społeczny – odbyły się m.in. warsztaty sztuki artystycznej, zajęcia informatyczne, eko kampanie społeczne, czy warsztaty z zakresu hortiterapii. Podejmowano działania służące ochronie i promocji dziedzictwa lokalnego, np. Parafia Rzymskokatolicka Świętej Katarzyny w Pielgrzymowicach przeprowadziła prace konserwatorskie i restauratorskie polichromii ścian, stropu i fasady prezbiterium, a Gminny Ośrodek Kultury w Suszcu podjął się wydania 1200 niepublikowanych pieśni ludowych regionu pszczyńskiego ze zbiorów Mariana Cieśli.

foto. archiwum LGD Ziemia Pszczyńska

foto. archiwum LGD Ziemia Pszczyńska

Projekty własne

W perspektywie 2014-2020 LGD samodzielnie realizowało operacje kluczowe dla osiągnięcia celów LSR i służące dobru ogółu społeczności. W ramach projektów własnych opiewających łącznie na kwotę **406 853,68 zł** podjęto dwa tematy:

1. WDROŻENIE KONCEPCJI IDEI „SLOW”, gdzie celem operacji była promocja działań związanych ze zwalnianiem tempa życia, prowadzeniem go zgodnie z naturą, a także z troską o środowisko i sposób odżywiania zgodnie z ideą SLOW - w szeroko pojętym ujęciu – SLOW FOOD, SLOW LIFE.
2. WYPRACOWANIE I WDRAŻANIE ZAŁOŻEŃ I STANDARDÓW MARKI LOKALNEJ ZIEMI PSZCZYŃSKIEJ, gdzie celem operacji było podjęcie współpracy lokalnych podmiotów w zakresie kreowania marki lokalnej.

W ramach pierwszego działania odbyło się do tej pory pięć edycji Festiwalu *POLEKU slow life po naszymu*. Festiwale organizowano raz w roku, początkiem lata. Pierwszy festiwal odbył się na Ośrodku Sportów Wodnych w Łące, kolejne na terenie Skansenu Zagroda Wsi Pszczyńskiej w Pszczynie. Wydarzenia tradycyjnie rozpoczynały się śniadaniem lub lunchem. Następnie uczestnicy mogli wziąć udział w szeregu dostępnych warsztatów, w tym m.in. ekologicznych, zielarskich, rękodzielniczych, florystycznych, czy kosmetycznych. Każdorazowo festiwal oferował kilkanaście różnych stoisk warsztatowo-animacyjnych, dedykowanych całym rodzinom, zarówno dzieciom, jak i dorosłym. Tradycyjnie też na uczestników POLEKU czekały gry terenowe związane tematycznie z obszarem LSR, a także strefa gastronomiczna.

foto. archiwum LGD Ziemia Pszczyńska

Festiwal kończyły koncerty muzyczne – wystąpiły u nas takie zespoły jak AVOCADO, BESIDES, KOZIGUAR, Runforrest, Sambor, Me myself and I, Sonbird, now, Hengelo, Tune, Holly Blue, WEROENA, PLESSOUND, czy Sławek Krzanowski z zespołem. Zespoły gatunkowo zróżnicowane, jednak tworzące spójną atmosferę, tak świetnie wpisującą się w klimat miejsca i wydarzenia. Festiwal nie odbyłby się jednak bez jego uczestników - których z roku na rok przybywa - z czego bardzo się cieszymy! W tegorocznej imprezie na przestrzeni całego dnia skansen odwiedziło ok. 1500 osób!

Z kolei drugi projekt własny - projekt dotyczący wypracowania i wdrażania założeń i standardów marki lokalnej - zaowocował powstaniem Akademii Ziemia Pszczyńskiej. Idea Akademii zrodziła się z chęci pokazania dzieciom w okresie rozkwitu intelektualnego i poszukiwania własnych zainteresowań, szerokiego sposobu kształtowania samego siebie, swoich pasji i umiejętności. Akademia nastawiona była na kompleksową aktywizację młodych poprzez różnorodność zajęć pozalekcyjnych pozwalających im na poszerzenie swoich kompetencji i zaszczepiających w nich chęć poszukiwania. Działaniom Akademii przyświeca idea Hodding'a Carter'a *„Są dwie trwałe rzeczy, które możemy dać w spadku naszym dzieciom: pierwsza to korzenie, druga to skrzydła”*.

Pilotaż Akademii Ziemia Pszczyńskiej składał się z wykładu inauguracyjnego oraz trzech typów zajęć, wpisujących się w cele dydaktyczne akademii:

1. PIERNIKARSTWO w ramach REGIONALIZMU I BUDOWANIA TOŻSAMOŚCI
2. ZAGADNIENIA CHEMICZNO-FIZYCZNE w ramach NAUK PRZYRODNICZYCH
3. „ODPADY - NASZ WRÓG CZY PRZYJACIEL?” w ramach EKOLOGII.

Inauguracja Akademii miała miejsce w styczniu 2019 r. Podczas uroczystości młodym adeptom wręczono pamiątkowe birety, upominki oraz indeksy, a dr Marek Mikołajec wygłosił wykład pt. „Pytanie za milion. Jak zbudowany jest nasz rodzinny dom?”

II edycja projektu odbyła się w okresie luty - październik 2020 (z przerwą związaną z pandemią). W ramach edycji odbyły się 72 godziny zegarowe zajęć w ramach trzech obszarów tematycznych: przedsiębiorczość, psychologia, zajęcia prozdrowotne, w tym spotkanie z dietetykiem, pszczelarzem, zajęcia z zakresu uważność i koncentracja oraz sport to zdrowie.

Podsumowaniem zajęć były trzy Święta Akademii - w Ornontowicach, Pszczynie oraz Bojszowach. Było to święto naszych adeptów oraz ich rodziców. Wzięli oni udział w dodatkowych warsztatach - muzycznych oraz architektonicznych. Rodzice z kolei wzięli udział w specjalnym panelu psychologicznym.

W kolejnym roku miała miejsce wakacyjna (III) edycja Akademii Ziemia Pszczyńskiej. Prawie 50-ciu Adeptów w ciągu 3 tygodni zgłębiało tajniki wiedzy w pięciu dziedzinach. Program obejmował zajęcia: chemiczno-fizyczne, dietetyczne, przedsiębiorczość, psychologię oraz logiczne tamigłówki i zagadki.

Oprócz udziału w różnorodnych zajęciach, bardzo nam zależało, aby dzieci i młodzież rozwijały także swoje społeczne kompetencje - tak ważne w czasie różnego rodzaju izolacji i barier. Wierzymy zatem, że pewne umiejętności czy postawy poznane podczas zajęć w jakiś sposób zakiełkują i staną się przyczynkiem do dalszego rozwoju i nabywania nowych umiejętności i kompetencji przez naszych młodych mieszkańców.

Projekt zakończył się spotkaniem podsumowującym w dn. 1 września. Wydarzenie zaplanowano na kilka odrębnych paneli. Pierwszy z nich rozpoczęła prelekcja naszego wyjątkowego gościa - pani Anny Marii Wesołowskiej. W spotkaniu wzięli udział wszyscy chętni, w tym grono dyrektorów, nauczycieli i pracowników oświaty, nie zabrakło także przedstawicieli samorządu.

Pani Anna Maria Wesołowska wygłosiła prelekcję nt.: „Roli szkoły i rodziny w budowaniu bezpiecznego otoczenia dzieci i młodzieży w świetle współczesnych zagrożeń”. Ogrom wiedzy, niebywała charyzma oraz chęć edukowania społeczeństwa w zakresie wiedzy prawnej, to z pewnością kluczowe cechy naszego gościa, które sprawiły, że uczestnicy spotkania z zapartym tchem przysłuchiwali się prelekcji.

IV edycja projektu odbyła się w 2022 r. (w marcu i kwietniu odbyły się spotkania z nauczycielami). Zajęcia dla dzieci, w których udział wzięło 35 uczestników, realizowane były w czasie wakacji. Zakres tematyczny dotyczył psychologii, przedsiębiorczości oraz krytycznego myślenia. Dodatkowo równolegle odbywały się także panele dla rodziców z zakresu myślenia krytycznego. Tematyka ta, w zależności od grupy odbiorców, dotyczyła sposobów samodzielnej nauki i otwartego myślenia, wzmacniania i poprawy relacji z dzieckiem, w oparciu o model Jespera Juula, jak również metod nowoczesnej pracy z uczniem. Jak pokazał wcześniejszy projekt AZP, spotkania nie tylko z dziećmi - uczestnikami projektu, ale i z ich rodzicami oraz nauczycielami dają wymierne korzyści. W tym projekcie zdecydowano się także uwzględnić panele dla nauczycieli, aby określone założenia przeprowadzić w sposób kompleksowy na linii dziecko-rodzic-nauczyciel.

foto. archiwum LGD Ziemia Pszczyńska

Projekty grantowe

Nasze Stowarzyszenie systematycznie realizuje także projekty grantowe - zbiorcze operacje, w ramach których LGD (jako beneficjent) udziela innym niekomercyjnym podmiotom wybranym przez LGD w trybie konkursowym grantów na realizację zadań służących osiągnięciu celu i wskaźników projektu. Średnia wartość jednego projektu to około 160 tys. złotych. Granty pozyskało **66 podmiotów** na łączną kwotę **809 941,80 zł** z czego 54 zadania zostały rozliczone (653 811,80 zł), a 12 grantobiorców właśnie realizuje swoje działania. W ramach projektów grantowych podjęto się realizacji następujących działań:

ROZWÓJ POTENCJAŁU PODMIOTÓW AKTYWIZUJĄCYCH I INTEGRUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ. Pierwszy projekt pt. Społeczność siłą rozwoju - integracja społeczna realizowany od sierpnia 2018 do listopada 2019 r. zakładał zwiększenie aktywności mieszkańców obszaru poprzez realizację grantów w zakresie aktywizacji społecznej. Operacja polegała na organizacji przez podmioty aktywizujące i integrujące społeczność lokalną obszaru LSR różnego rodzaju wydarzeń przyczyniających się do wzmocnienia kapitału społecznego. Potencjał obszaru, przede wszystkim ludzi tu mieszkających i działających, od samego początku kształtował ten projekt, pokazując wielkie zaangażowanie społeczności lokalnej na etapie jego tworzenia i realizacji. Projekt obejmował 15 zadań nieinwestycyjnych. Każde zadanie odpowiadało jednemu wydarzeniu i było realizowane przez wybranego grantobiorcę. W ramach zadań odbywały się różnego rodzaju warsztaty i szkolenia dla dzieci i dorosłych, koncerty, wystawy, aktywności na świeżym powietrzu, zawody sportowe, wyjazdy, pikniki rodzinne, festyny, wieczór regionalny, przegląd pieśni, nagranie płyty. Jedno z zadań polegało na uwiecznieniu scen z życia domowego jak i języka i strojów w serii filmów obrazujących dawne życie na wsi, inne z kolei to rekonstrukcja Powstań Śląskich. W ramach każdego z zadań przewidziane były działania podnoszące wiedzę uczestników w różnych dziedzinach. Wszystkie planowane w ramach operacji wydarzenia dedykowane były mieszkańcom obszaru objętego LSR Stowarzyszenia LGD „Ziemia Pszczyńska”. Łącznie w projekcie wzięło udział 1725 uczestników.

fot. archiwum LGD Ziemia Pszczyńska

Obecnie LGD realizuje kolejny projekt w tym zakresie – projekt pt. *Społeczność siłą rozwoju – integracja społeczna poprzez doposażenie*. Tym razem operacja polega na organizacji przez podmioty aktywizujące i integrujące społeczność lokalną obszaru LSR różnego rodzaju wydarzeń przyczyniających się do wzmocnienia kapitału społecznego oraz wzmocnienie potencjału tych podmiotów poprzez ich doposażenie w produkty rekreacyjne i służące aktywnemu wypoczynkowi. Projekt obejmuje **12 zadań**. Każde zadanie odpowiada jednemu wydarzeniu i jest realizowane przez wybranego grantobiorcę. W ramach zadań przewiduje się doposażenie podmiotów w produkty rekreacyjne i służące aktywnemu wypoczynkowi oraz organizację różnego rodzaju zajęć dla dzieci i dorosłych, turniejów, aktywności na świeżym powietrzu, zawodów sportowych, pikników rodzinnych. W ramach każdego z zadań będą podejmowane działania podnoszące wiedzę uczestników na temat szeroko pojętego zdrowego stylu życia. Zakup wyposażenia umożliwi realizację działań w ramach projektu oraz ich kontynuację. Wszystkie planowane w ramach operacji wydarzenia dedykowane są mieszkańcom obszaru objętego LSR Stowarzyszenia LGD „Ziemia Pszczyńska”.

WZMACNIANIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO ZIEMI I PSZCZYŃSKIEJ. Projekt pt. *Kuźnia kapitału ludzkiego i społecznego* zakładał rozwój mechanizmów współpracy i dialogu wśród mieszkańców obszaru, poprzez wsparcie realizacji różnych form wydarzeń (imprezy, warsztaty, prelekcje), których celem było zacieśnianie więzi społecznych, dialogu obywatelskiego i partnerstw lokalnych. Operacja polegała na organizacji różnych form wydarzeń (imprezy, warsztaty, prelekcje), których celem było zacieśnianie więzi społecz-

nych, nawiązywanie dialogu obywatelskiego i partnerstw lokalnych. Projekt obejmował **13 zadań** nieinwestycyjnych. Każde zadanie odpowiadało jednemu wydarzeniu i było realizowane przez wybranego grantobiorcę. W ramach zadań odbywały się różnego rodzaju warsztaty i szkolenia dla dzieci i dorosłych, koncerty, występy artystyczne (w tym kultywujące lokalne tradycje), aktywności na świeżym powietrzu, zawody sportowe, wyjazdy, pikniki rodzinne, czy biesiady integracyjne połączone z prelekcjami. W ramach wydarzeń kulturalnych zaplanowano wyjazdy do teatru, zostały też nagrane płyty z utworami wykonywanymi przez dzieci, czy działający na obszarze chór. W ramach każdego z zadań były podejmowane działania podnoszące wiedzę uczestników w różnych dziedzinach. Wszystkie planowane w ramach operacji wydarzenia dedykowane były mieszkańcom obszaru objętego LSR Stowarzyszenia LGD „Ziemia Pszczyńska”.

WSPARCIE PODMIOTÓW DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ DZIEDZICTWA LOKALNEGO. Projekt pt. *Dziedzictwo lokalne Ziemi Pszczyńskiej* dedykowany był wszystkim podmiotom (za wyjątkiem prowadzących działalność gospodarczą), które w swej działalności przyczyniają się do promocji i ochrony lokalnych tradycji i zwyczajów, przyczyniając się tym samym do zachowania dziedzictwa lokalnego obszaru objętego LSR. Celem projektu było m.in. doposażenie tych podmiotów w sprzęty i produkty, które umożliwią dalsze działania propagujące lokalne dziedzictwo. Operacja polegała na wsparciu podmiotów działających na rzecz dziedzictwa lokalnego (przyczyniających się do promocji i ochrony lokalnych tradycji i zwyczajów) poprzez ich doposażenie, wspomagając działania służące zachowaniu dziedzictwa lokalnego obszaru objętego LSR Stowarzyszenia LGD „Ziemia Pszczyńska”. Projekt obejmował **16 zadań** inwestycyjnych. Każde zadanie odpowiadało jednej inwestycji i było realizowane przez wybranego grantobiorcę. W ramach zadań zakupiono regionalne stroje ludowe, wyposażenie kuchni dla kół gospodyń wiejskich, doposażono izby pamięci i muzeum, dokonano renowacji rzeźb, zakupiono mikrofony na potrzeby lokalnych teatrów, doposażono też chór. W ramach części zadań zorganizowano również wydarzenia kulturalne związane z dziedzictwem lokalnym i jego promocją. Realizacja projektu była odpowiedzią na potrzeby zgłaszane przez mieszkańców - wszystkie planowane w ramach operacji zadania dedykowane były mieszkańcom obszaru objętego LSR Stowarzyszenia LGD „Ziemia Pszczyńska”.

PROJEKT GRANTOWY DLA PODMIOTÓW DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ WSPARCIA I PROMOCJI DZIEDZICTWA LOKALNEGO. Projekt pt. *Dziedzictwo lokalne Ziemi Pszczyńskiej* – niematerialne dedykowany był wszystkim podmiotom (za wyjątkiem prowadzących działalność gospodarczą), które w swej działalności przyczyniają się do promocji i ochrony lokalnych tradycji i zwyczajów, a tym samym do zachowania dziedzictwa lokalnego obszaru objętego LSR. Operacja polegała na udzieleniu wsparcia podmiotom działającym na rzecz promocji dziedzictwa lokalnego poprzez realizację zadań obejmujących działania dotyczące promocji i ochrony lokalnych tradycji i zwyczajów, a tym samym pozwalających na zachowanie niematerialnego dziedzictwa lokalnego obszaru objętego LSR. Każdemu z zadań towarzyszą różnego rodzaju wydarzenia kulturalne związane z dziedzictwem lokalnym i jego promocją. Projekt obejmował **10 zadań** nieinwestycyjnych. Każde zadanie było realizowane przez wybranego grantobiorcę - podmiot działający na rzecz wsparcia i promocji dziedzictwa lokalnego. W ramach projektu wydano liczne

fot. archiwum LGD Ziemia Pszczyńska

publikacje, jak np. Po brzeskim Zeptociu. Wędrowki po przemości wsi i parafii w Brzeźcach, album książka - ocalić od zapomnienia, Album fotograficzny - Razem tworzymy historię Bierunia, Kronika szkoły w Studzienicach w latach 1866-1939, „BojszoWY od kuchni”, Dziedzictwo przyrodniczo-kulturowe Łąki - ochrona i wzbogacanie zasobów, DUŻO BY OPOWIADAĆ...HISTORIA ORZESKIEJ BIBLIOTEKI. W oparciu o lokalną twórczość wydano też płyty: Aniołki śpiewają piosenki oparte na twórczości lokalnych poetów, w tym Jana Kupca z Łąki, czy Diverto - szlakiem muzyki pokoleń.

Projekty współpracy

LGD realizuje projekty współpracy, w tym międzynarodowe. Trzy z nich zostały już rozliczone na łączną kwotę 1 508 330,05 zł, czwarty (CHILD) na kwotę 728 326,00 zł realizujemy. Łącznie na wdrażanie tego działania przeznaczono kwotę **2 236 656,05 zł**.

1. Międzynarodowy projekt współpracy z Chorwacją – „Bee Friends”

Projekt obejmował współpracę czterech Lokalnych

Grup Działania - LGD „Ziemia Pszczyńska”, LGD „Żywiecki Raj” (Polska, woj. śląskie, LAG 5 i LAG Moslavina (Chorwacja).

Tematem przewodnim projektu była promocja działań związanych z pszczelarstwem oraz bioróżnorodnością. Projekt zakładał organizację 3 wizyt studyjnych (1 w Polsce oraz 2 na Chorwacji), zakup sprzętów do sprzedaży miodów i produktów pszczelarskich - „miodomatów”. Bee Friends zrodził się z potrze-

fot. archiwum LGD Ziemia Pszczyńska

by realizacji projektów związanych z tematyką ekologii, w tym pszczelarstwa. Zarówno teren Ziemi Pszczyńskiej, jak również obszar działania LGD „Żywiecki Raj” to od pokoleń obszary, na których działalność ta była realizowana i w dalszym ciągu jest kontynuowana. Amatorów miodu zapraszamy do naszego miodomatów – znajdziecie je Państwo w Pszczynie w budynku Starostwa Powiatowego przy ul. 3 Maja 10, w Pokazowej Zagrodzie Żubrów w Zabytkowym Parku Pszczyńskim przy ul. Żorskiej oraz w siedzibie LGD.

2. Krajowy projekt współpracy z LGD „Żywiecki Raj” oraz LGD „Ziemia Bielska” - „Stacja Regeneracja” był realizowany przez trzy Lokalne Grupy Działania z województwa śląskiego - LGD „Żywiecki Raj”, LGD „Ziemia Pszczyńska” oraz LGD „Ziemia Bielska”. Projekt obejmował powstanie obiektów małej architektury, na obszarze partnerskich LGD w dwóch wariantach:

- 1) stacja naprawy rowerów + zestaw gier plenerowych;
- 2) stacja naprawy rowerów + ławka solarna

Stacja naprawy rowerów to darmowa pomoc przy podstawowych naprawach rowerowych. Samoobsługowa stacja umożliwi podstawowe naprawy każdemu rowerzyście i regulację podzespołów roweru, gdyż wyposażona jest w specjalny uchwyt rowerowy, zestaw kilkunastu narzędzi na linkach oraz ręczną pompkę rowerową. Wszystko to umieszczone jest w charakterystycznej pomarańczowej obudowie z logo projektu.

Ławka solarna wyposażona jest w dwa gniazda USB, dzięki którym w sposób ekologiczny można naładować urządzenia przenośne zarówno w dzień jak i w nocy, ponieważ bateria wystarcza aż na 70 godzin ładowania. Ławki solarne są ekologiczne, dostarczają energię ze słońca, więc nie emitują CO₂. Ławki dodatkowo wyposażone są w stojak na rowery.

Gry terenowe - zestaw gier plenerowych w skład których wchodzi: stół do szachów, ping ponga oraz piłkarzyki.

Łącznie inwestycja została zrealizowana w 34 lokalizacjach na terenie wszystkich partnerskich LGD. Projekt realizowano w okresie czerwiec 2019 - październik 2020.

fot. archiwum LGD Ziemia Pszczyńska

3. Krajowy projekt współpracy z LGD „Ziemia Bielska” - „EduPark” był realizowany przez dwie Lokalne Grupy Działania z województwa śląskiego - LGD „Ziemia Pszczyńska” oraz LGD „Ziemia Bielska”. Na obszarze partnerskich LGD łącznie powstało 10 sensorycznych placów zabaw oraz kino plenerowe. Warto zauważyć, że w ramach tegorocznej edycji konkursu „Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Śląskiego”, w którym nagradzane są najlepsze projekty zrealizowane na terenie województwa śląskiego w okresie minionego roku kalendarzowego, Kino Plenerowe w Suszcu, które powstało w ramach projektu EDU PARK uplasowało się na pierwszym miejscu plebiscytu publiczności.

W ramach projektu „EduPark” wydano również zeszyty ćwiczeń, drewniane eko memory, grę Piotruś, opartą na lokalnych motywach oraz zorganizowano warsztaty dla dzieci. Projekt realizowano w okresie od września 2021 do września 2022.

W poprzednim numerze naszego biuletynu zaprezentowaliśmy Państwu informacje nt. realizowanego we współpracy z GAL Campidano z Włoch i LAG EMORY z Finlandii projektu CHILD (dziecko). Obecnie projekt wszedł w kolejną fazę - prócz dotychczasowych wizyt studyjnych u naszych partnerów - w dniach 17-21 września odbyła się ich rewizyta na naszym obszarze.

Intensywny program zawierał szereg wizyt i aktywności związanych z tematyką projektu - tj. dziećmi, zdrowiem, odpornością, rekreacją oraz dietą. Odwiedziliśmy m.in. szkoły działające na naszym terenie - zarówno te publiczne jak i prywatne.

W pierwszym dniu wizyty, wspólnie z naszymi gośćmi zawitaliśmy do szkoły Kampus w Pszczynie oraz Szkoły Podstawowej im. Karola Miarki w Pielgrzymowicach. Obie placówki - choć działające na innych zasadach (pierwsza z nich to szkoła niepubliczna), mogą poszczycić się bardzo dobrą bazą dydaktyczną. Nasi goście oprócz zwiedzenia placówek, mogli przyrzeć się także prowadzonym tam lekcjom.

Następnie udaliśmy się do firmy Justart. Mogliśmy w sposób namacalny poznać technikę tworzenia witrażu metodą Tiffany'ego, jak również podpatrzeć sposoby wdrażania terapeutycznej, opartej na nowoczesnych narzędziach jazdy konnej. Oba te działania realizuje podwójna beneficjentka naszej LGD - Justyna Dulemba z Radoścowa.

foto. archiwum LGD Ziemia Pszczyńska

Dzień ten zakończyliśmy warsztatami tworzenia „Pożeraczy smutków”. Pożeracze smutków to polarowe poduszkostwory wypełnione kulkami silikonowymi. Są wielkości małej poduszki i mają stać się maskotką przyjacielem, pomagającym w trudnych chwilach, które każdy z nas czasem przeżywa. W świat zabawnych stworzków wprowadziła nas Marta Florkiewicz-Borkowska wraz ze swoim absolwentami. Projekt zainicjowany w pielgrzymowickiej placówce, obecnie z powodzeniem realizowany jest w wielu szkołach w całej Polsce.

Drugi dzień wizyty upłynął pod znakiem polskiej kuchni. Nasi goście wzięli udział w warsztatach kulinarnych w Pracowni Smaku Jolanty Kleser w Katowicach. Profesjonalne przestrzenie pracowni oraz możliwość działań pod okiem Marleny Starzec - pasjonatki gotowania i uczestniczki X edycji programu Master Chef - były świetną okazją by poznać dania polskie „od kuchni”. Wizyta w Katowicach pozwoliła także na przedstawienie naszym partnerom stolicy regionu.

Po tej kulinarnej przygodzie, popołudniu odwiedziliśmy Polski Związek Niewidomych Centrum Edukacyjno-Lecznico-Rehabilitacyjne dla Dzieci i Młodzieży w Rudołtowicach. To ważne - z punktu widzenia opieki nad dziećmi i młodzieżą miejsce - usytuowane jest w przepięknym pałacyku otoczonym zewsząd przestrzenią parkową. Było to bardzo emocjonujące spotkanie. Podopieczni ośrodka to osoby dotknięte poważnym stopniem niepełnosprawności, często komunikujące się z otoczeniem jedynie poprzez wydawane dźwięki czy mimikę twarzy. Spotkanie to jednak pokazało, że UŚMIECH to forma komunikacji przełamująca wszelkie bariery, zarówno te zdrowotne jak i językowe.

Dzień ten podsumowaliśmy spotkaniem w Karczmie Wiejskiej w Jankowicach, w którym oprócz naszych partnerów, udział wzięli zaproszeni goście, w tym władze gmin, członkowie organów LGD oraz uczestnicy poprzednich wyjazdów studyjnych. Oprawę muzyczną spotkania zapewniła młodzież działająca przy Powiatowym Ognisku Pracy Pozaszkolnej w Pszczynie. Podczas spotkania Dyrektor POPP Marcin Bienioszek przedstawił pokrótce funkcjonowanie ogniska, w którym młodzież może realizować szereg pasji i zainteresowań m.in. artystycznych,

językowych czy też sportowo-rekreacyjnych. Następnie Anna Haka-Otręba zaprezentowała zebrany projekt „Zanurzeni w zieleni”, który promuje wspólne rodzinne wyjścia do lasu, obcowanie z przyrodą, trening uważności, a także poznawanie właściwości ziół i roślin spotykanych w naszych lasach. Cieszymy się, iż mimo nieobecności w Polsce, za pośrednictwem połączenia internetowego, udział w spotkaniu wzięli także kierownik GAL Campidano - Sandro Atzori. Spotkanie było okazją do dalszego zacieśniania współpracy, także w obrębie podmiotów działających na naszym obszarze.

Kolejny dzień obfitował w szereg spotkań i wizyt w terenie. Rano zwiedziliśmy nowoczesne powiatowe pracownie do praktycznej nauki zawodu z branży gastronomicznej, cukierniczej oraz fryzjerskiej. Nasi goście odwiedzili Powiatowy Zespół Szkół nr 2 oraz Powiatowy Zespół Szkół nr 1 im. Gen. Józefa Bema w Pszczynie. Szereg pytań dot. kształcenia zawodowego, jakie pojawiły się podczas spotkań, dowodzi, iż jest to temat istotny z punktu widzenia edukacji młodzieży w każdym z naszych partnerskich krajów.

foto. archiwum LGD Ziemia Pszczyńska

Następnie udaliśmy się do Goczałkowic-Zdroju gdzie mieliśmy okazję zapoznać się z funkcjonowaniem Niepublicznego Zespołu Placówek Edukacyjnych. Bogaty wachlarz zajęć dla dzieci w ramach oferty przedszkolnej i szkolnej to z pewnością atuty tej placówki.

Podczas wizyty w gminie Goczałkowice-Zdrój nie mogło zabraknąć takich punktów jak Ogrody Kapias, Uzdrowisko czy Park Uzdrowski. Nasi goście mogli zwiedzić te miejsca w pięknych okolicznościach przyrody, co dodatkowo eksponowało walory przyrodnicze tych terenów.

foto. archiwum LGD Ziemia Pszczyńska

Ciekawym miejscem, które zostało zaprezentowane naszym gościom, było Specjalistyczne Gospodarstwo Ogrodnicze Państwa Dwidów w Goczałkowicach-Zdroju. Ten imponujący obiekt skrywa we wnętrzu swoich szklarni szereg odmian róż, które z naszego terenu trafiają do wielu punktów w kraju a także sprzedawane są za granicą.

Z terenu uzdrowskiej gminy, udaliśmy się do Miasta Bieruń, gdzie czekali na nas podopieczni Świetlicy Wsparcia Dziennego o Charakterze Opiekuńczym „Nadzieja”. Świetlica działa w obiekcie Centrum Sportowego Homera „Adrenalina”, tuż obok nowoczesnego centrum wspinaczkowego. Wiceburmistrz Miasta - Sebastian Macioł przedstawił historię tego obiektu oraz proces jego przebudowy. Była to także okazja do podpatrzenia jak dzieci spędzają czas w tych przyjaznych dla nich przestrzeniach. Dla naszych śmiałków umożliwiono także skorzystanie ze ścianki wspinaczkowej, co okazało się nie lada przeżyciem.

Ten intensywny dzień zakończyliśmy ponownie w Goczałkowicach-Zdroju, zwiedzając obiekt Akademii BVB im. Łukasza Piszczka. Imponujący, nowoczesny obiekt tętnił w tym dniu życiem. Odbywały się zarówno treningi, jak i mecz piłkarski. Mogliśmy zwiedzić cały kom-

pleks, a także wysłuchać prezentacji nt. projektów realizowanych przez Akademię. Od początku powołania Akademii, przez jej szeregi przewinęło się 4000 dzieci. Działanie placówki to rozwijanie nie tylko umiejętności piłkarskich młodych zawodników ale także motywowanie ich do ruchu poprzez różnorodne aktywności fizyczne.

Czwartek był ostatnim dniem pobytu naszych zagranicznych gości na obszarze LGD. Rano udaliśmy się z wizytą do Szkoły Podstawowej im. Stanisława Hadyny we Frydku, gdzie mieliśmy okazję zwiedzić tę pięknie zmodernizowaną placówkę. Niebawem wizytówką szkoły jest folklor, wszystko za sprawą działającego w placówce od 50 lat Zespołu Pieśni i Tańca „Frydkowianie”. Zespół liczy kilkudziesięciu członków i popularyzuje dziedzictwo ziemi pszczyńskiej. Podczas naszej wizyty w szkole, mogliśmy wysłuchać wspaniałego występu „Frydkowian”. Wartością dodaną tego rodzaju zespołów jest zarówno wzmacnianie poczucia tożsamości kulturowo-historycznej jej członków ale i dobry czas spędzony wspólnie z rówieśnikami.

foto. archiwum LGD Ziemia Pszczyńska

Z Frydka udaliśmy się na obiekt SHOWTEAM do Poręby. To tam w przestrzeni rekreacyjno-sportowej, zakończyliśmy program wizyty naszych partnerów. Piękna pogoda sprzyjała wszelkim aktywnościom na zbiorniku łąckim. Cieszymy się, że mogliśmy zaprezentować naszym gościom także tę odsłonę przyrodniczo-rekreacyjną naszego obszaru.

foto. archiwum LGD Ziemia Pszczyńska

Teren działania LGD „Ziemia Pszczyńska” bogaty jest w miejsca warte odwiedzenia i ludzi aktywnych na wielu przestrzeniach życia społecznego. Choć w trakcie czterodniowego pobytu nie byliśmy w stanie zaprezentować wszystkiego, mamy nadzieję, że nasi goście opuszczali nasz obszar z poczuciem, że jest to prawdziwa przestrzeń aktywności.